

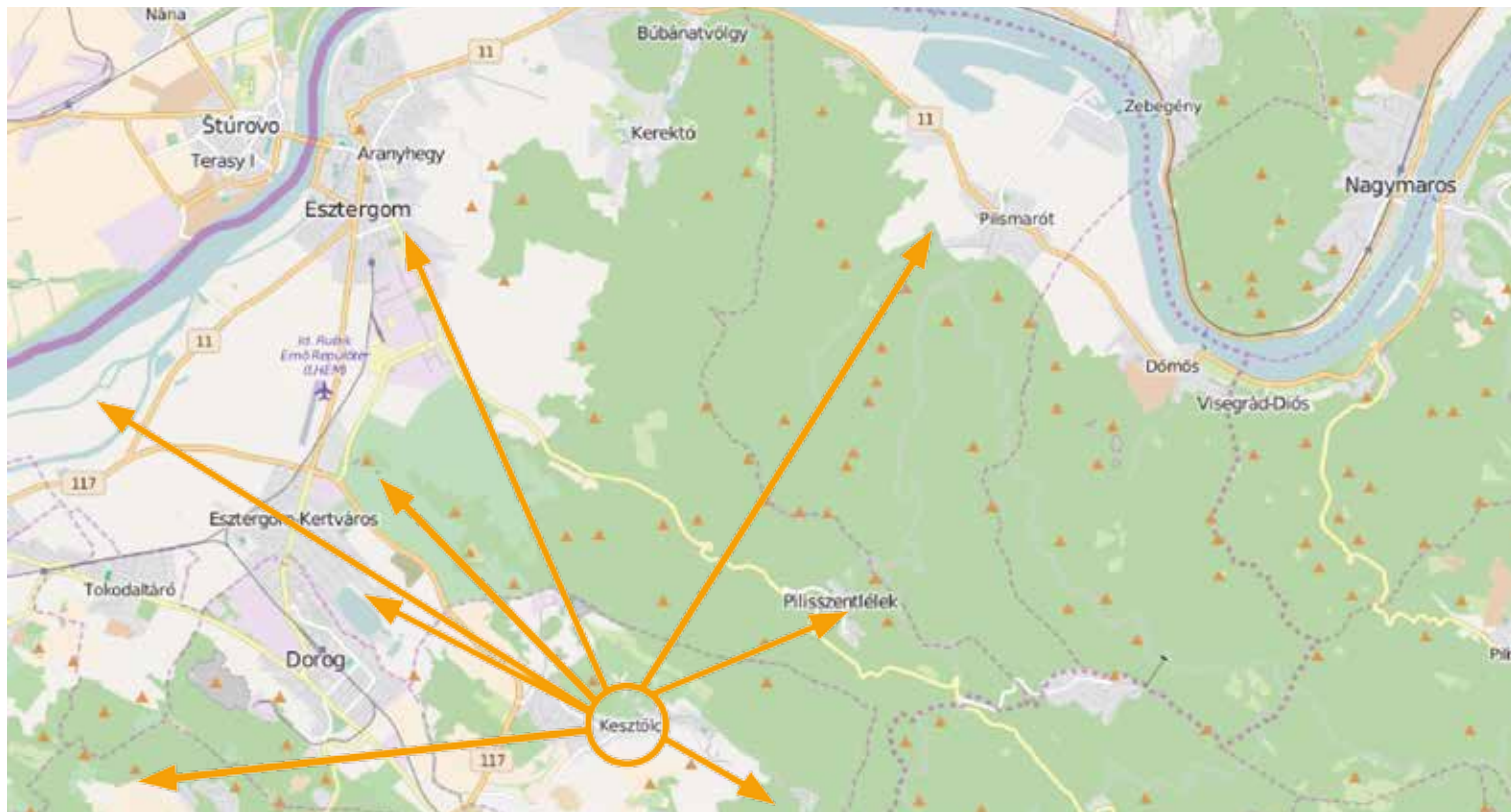

KESZTÖLC

A PILIS DÉLNYUGATI KAPUJA

OPENSTREETMAP.HU

Kesztyök csendes, barátságos kis település a messziről fehérlő pilisi sziklák tövében. Budapestről 40, Esztergomból 11 km a távolság. A Duna alig 8000 méter. Esztergomból 30, Budapestről (Árpád híd) 60 perc alatt ér ide a volánbusz. Vonattal is jöhetünk, de csak a szomszédos falvakig, onnan jóleső, 60-80 perces sétát tehetünk Kesztyökre, Klastrompusztán át. Kedvező (délnyugat) fekvése miatt finom a bora, levendulaszörpje, méze és az abból készült süteménye, és egészséges tehenektől ízesen zsíros a teje, túrója, sajta.

A falu központjából elindulva pár száz méter után a meredek hegyoldalak tövébe érünk, szépen gondozott szőlők fölött sétálhatunk, sőt a bátrak a meredek sziklák közti keskeny ösvényeken jutnak föl a Pilis gerincére (lásd a javasolt kirándulásokat).

Klastrompuszta – a Pálosok ősi kolostorának romjaival – félórányi séta, vagy pár perc bringával, autóval.

Kesztölc bájos hangulatát mutatja be ez a kisfilm:

Kesztölc büszke sokszínű közösségi életére. Civil szervezetek, egyházi közösség, önkéntes tűzoltók, polgári kör, sportegyesület fogja össze a helyieket. Nyitott, kedves emberek élnek itt, akik minden évszakban szívesen látják a vendégeket.

A kilencvenes években Pünkösdkor jártam erre rendszeresen, mert a híres 100 km-es Kinizsi túra egyharmadán épp Kesztölcön jutottunk túl és gyalogoltunk, kocogtunk tovább Dorog és a Gerecse irányába. Az elmúlt években is több kalandtúra végződött Kesztölcön, egy pohár finom bor vagy épp egy finom kávé-süti elfogyasztásával.

2015 telén adventi ünnepre voltunk hivatalosak Kesztölcire. Sokféle portéka került az asztalokra: hurka, kolbász, borok, sajtok, szörpök, teák, mézek és más kézművessegek széles választéka között válogattunk, a bevétel pedig jótékonyági célokat szolgált.

Azóta már közös tavaszi futóversenyre készülünk és számos kedves barátom is lett a faluban. És már megértettem Nyíró András barátom szavait az itt élő emberekről: „erős és befogadó közösségek működnek itt”, ami talán a bányászmultnak és a hegyközeli emberek szokásos összetartásának is köszönhető.

Mindez a Pilis csodálatos adottságaival párosulva igazi kikapcsolódást ígér. A falu megújult honlapja (kesztolc.hu) igazi felüdülés. Élvezetes, színes, informatív.

Jöjjenek, gyertek minél többen és többet erre!

Balogh Tamás
kalandtúravezető, geológus

A környék története

Az ókorban úgy 1800 évvel ezelőtt, a rómaiak erre vezették a Dunától Aquincumba tartó legrövidebb hadiútjukat. A honfoglaláskor már apró szláv, avar települések népesítették be a környéket és a népek, nyelvek, szokások folyamatos keveredése zajlott. A 11. század közepén már bizonyosan falu volt itt, erről oklevél tesz említést (Kestelci). A mai lakosság összetételére leginkább a török kort követő szlovák betelepítés hatott. A 2. világháború során százakat hurcoltak el, mások pedig tömegesen települtek át Csehszlovákiába.

Kesztlöcöt manapság ~2700-an lakják. A 100 év előtti 80% helyett, ma a lakosságnak már csak a 10%-a szlovák, akik saját önkormányzattal bírnak.

Érdekesség: egy 1570-es összeírásról a 18. század első feléből egy Tót, három pedig Német volt.

Helyi szlovák mondások, szabad fordításban:

Od roboti aj kone kapú. (A munkától a lovak is döglenek.)

Robota utecs, idem já. (Fuss el munka, jövök.)

Gdo jako robí, tak aj má. (Aki ahogy dolgozik, úgy is birtokol.)

A délnyugati lejtőkre sok napsütés jut és ezt szereti a szőlő. A falu közel 300 öreg pincéjével mindenhol találkozhatunk az utcák mentén. A környező hegyek adták mindig a követ, meszet, fát, hasznos növényeket és a vadat is, bár a Pilis név vélhetőleg a szlávos plis: kopasz szóból ered. A faluban hagyományosan sok az azonos családnevű (pl. gyakori a török eredetű Kara név), ezért itt a megszokottnál jóval több a karakteres és beszélő becenév, mint pl. Jasin, Nixon és mások.

Radovics Istvánné, Panni néni évtizedekig volt a kesztölci iskola igazgatója. Lelkesen kutatja a helytörténeti forrásokat. Könyve érdekes olvasmány, ide kattintva érhetjük el:

Hagyományok, szakmák

Bányászat: A Dorogi-medencében 200 éven keresztül bányásztak barnaszénen. A faluból is sokan lettek bányászok, erre utal a bányászemlékmű és a vele szemben berendezett pince-emlékmúzeum is, sőt sokan még francia bányákba is eljutottak. Állítólag a levendula hagyományát is ők hozták magukkal haza.

Mészégetés: A mészkőhegyek (Bükk, Bakony, Pilis..) egyik legősibb mestersége, az építkezéshez használt mészkőégetése. Az eszkimó kunyhókhoz hasonlóan fölrakott mészköveket belülről hetekig hevítették, majd szekereken szállították el.

Falumuzeum: A Falumuzeum tágas udvarán és a szépen karbantartott épületben is sok érdekes tárgyat és szerszámot láthatunk, a falusi mindennapok kellékeit. A ház műemlék, 1757-ben épült. A kulcsot a szemben lévő önkormányzatnál lehet elkérni.

Tapéta: Az „új mechanizmus” egyik sikeres és emblemikus melléküzemágává lett a hatvanas évek végén alakult kesztölci tapétagyár, amely a rendszer-váltást is túlélte.

*Jakí isó takú nasó
(Amilyen legény ment,
olyan lányt talált)*

*Nadúhani je jako vehet
(Mérgező, mint a
pulykakakas)*

Nagy faluséta

4800 méter, kis szintek, 1,5-2 óra

Tegyük le az autót, bicajt, motort a falu központjában a Szabadság téren (47°42'43.3"É 18°47'47.9"K), egyrészt mert itt bőven vannak parkolóhelyek, másrészt mert ABC-t, cukrászdát, kocsmát és tájékoztató táblát is találunk. Ráadásul itt futnak össze három irányból is az utcák: a 10-es út (Budapest) felől, Esztergom irányából és Klastrompusztáról is.

Egy finom kávé, tea és sütemény után induljunk el keletnek (ha szemben állunk a hegyekkel, akkor jobbra) és 300 méter után kanyarodjunk be balra a Temető utcába és éles kanyarral sétáljunk egy keveset: a dombok irányában meglátjuk a falu templomát és fölötte a temetőt.

Keszölc ősi temploma az innen átellenes dombon állt, helyét most egy kereszt jelzi a dombtetőn. Az egykori feltárások szerint padlózatának kövei megegyeznek a Klastrompusztán nemrég feltárt első pálos kolostor templomának kövezetével.

Nézzük meg a templomot és kukkantsunk be a temetőbe is, mindkettőnek szép a fekvése. Aztán visszasétálunk a falu főutcájára és megyünk tovább keletnek, vagyis balra. ~400 méter séta után föltűnik egy pincesor és a hozzájuk tartozó sok kis prэшáz a baloldalon. Némelyik romos, másokat már felújítottak, ezeket általában használják is.

A Dózsa György úton befordulunk balra és nemsokára mindkét oldalról pincéket látunk, köztük pedig kis csermely csobog a lábunk alatt. Pár száz méter múlva elhagyjuk a házakat és kiérünk a falu fölé: balról a temető fölső csücske, jobbról szőlők keretezik a sétánkat, sőt nemsokára meglátjuk Szent Orbán szobrát is a jobb oldalon.

Szent Orbán a 2-3. század fordulóján élt, ő volt a 17. Pápa, akit a nyugati katolikus és a keleti ortodox egyház is szentként tisztel. A szőlő és a szőlőművelők védőszentjének is tartják.

Ez egy igazi kényelmes panoráma út a hegyek és a falu között. Nyugatról idelátszanak a Gete és a Gerecse hegyek csücsai, tőlük kicsit jobbra a Duna zöldes szalagja. Jó 2000 métert sétálhatunk (30-40 perc), míg visszaérünk újra a házak közé, ezúttal már a falu nyugati végén. Az Esztergomi utcában balra fordulunk és további 1500 métert sétálunk, amíg visszaérünk a parkolóhoz. Útközben újabb pincékkel és a bányász emlékművel is találkozunk.

Természeti környezet

Kesztlőc fölött pár száz méterrel 5-700 méteres hegyek húzódnak kilométereken keresztül, tengelyük ÉNY-DK irányú. A hegyeket karbonátos kőzetek: mészkő, dolomit alkotják, amelyek legalább 200 millió évesek (triász kor), elhalt mészvázaz élőlényekből képződtek az ősóceánok fenekén. A földkéreg nagy mozgásai aztán felgyúrták és összetörték őket. A Pilis a Dunántúli-középhegységhez tartozik, amelynek tagjai többek között a Bakony, a Gerecse vagy épp a Budai-hegyek is. A sziklák szilárd részein gyakran látni sziklamászókat.

Élővilág: A kopár sziklaszirtekkel tagolt hegyekben pompás bükkösök, fenyvesek, üde gyertyános tölgyesek és karsztbokorerdők élnek. A fák fölött egerészölyvek, héják köröznek és ilyenkor számos rágcsáló: mókusok, pelék, nyestek keresnek menedéket. Sokfelé kopognak a harkályok, a nagyvadak pedig napjainkra alaposan elszaporodtak (őzek, muflonok, rókák, nyuszik, vaddisznók). A Pilis a Duna-Ipoly Nemzeti Park része, ezért a hegyek és az itt élő állatok és növények fokozott védelem alatt állnak.

Vizek: az erdőt, réteket járó kirándulók számára üde színtöltés és a nyári melegben hasznos segítség a számos forrás és patak. A Pilis töredezett mészköve alaposan elnyeli a csapadékot, ezért kevesebb a vízfolyás a hegyekben, cserébe viszont a heglábaknál fakadnak bővizű források, amelyekből csörgő patakok jönnek létre és pár kilométer után – Dorog környékén – a Dunába ömlenek. Elsősorban a víz erejének köszönhetjük a látványos metsződéseket, kanyargó kis völgyeket.

Barlangok: a környékbeli barlangokban több helyütt megtalálták a kőkorszaki ember nyomait. Különösen ismert a Kesztlőctől 40-50 perces sétával elérhető Legény- és Leánybarlang, ahol azok a remetéek éltek, akiket Őzséb fogott össze és a tatárjárást követően Klastrompusztán kolostorépítésbe kezdtek.

A Legény- és a Leánybarlang elnevezések állítólag a török korba vezetnek vissza, amikor is az erdőbe menekülő fiatalok szétválvá rejtőzködtek az elhurcolás elől.

Kilátók, menedékhelyek: Ha a Pilisben kirándulunk, sok helyütt találunk természetes kilátóhelyeket és épített pihenőket. A következő oldalakon több ilyen helyről is írok.

Aktív kikapcsolódás: Szép időben gyakorta látni siklóernyősöket a magasban körözni (a felszálló meleg áramlatokat lovagolják meg), a masszív dolomitsziklákon falmászók gyakorolnak, az erdei utakon pedig terepkerékpárosok küzdenek a szintekkel. A Dunán sokan bérelnek kajákat vagy kenut, amelyekkel egy nagyobb család is meglátogathatja a Dunakanyar szép kis falvait, városait.

Hagyományteremtő családi futónap Kesztlőcön:

Frissen vágott széna illata és sokféle rajtszámot viselő kicsik-nagyok a foci pályán: ovisoktól a szeniorokig mindenki készül a saját erejéhez mért távnak, a pár száz méternek vagy épp a 21 kilométernek. A bográcsban húsok és zöldségek érnek össze, hogy a célba érkezés után mindenkinek jusson ebéd.

A 6000 métert választók meglátogatják Klastrompusztát, a Nordic walkingosok (~ 10 km) fölmennek a barlangokhoz és végül a félmaratont futók bizony alaposan bebarangolják a környező hegyeket.

2016 április 23-án lesz az első PILISI TAVASZ FUTÓNAP Kesztlőcön, amelyet nemcsak az Önkormányzat, de a falu több vállalkozása is támogat. A programból hagyományt teremtünk, ezért minden áprilisban várjuk majd a futókat és a barátokat, családokat.

www.kalandfutas.hu

Helyi ízek:

Kirándulás, tekerés közben mindig jól esik egy kis pihenő. Borral, kávéval, üdítővel, sütivel, mézzel. A következő oldalakon bemutatom, és jó szívvel ajánlom őket. További részletek a falu megújuló honlapján:

www.kesztohc.hu

Szivek Pince: György és Péter

Hideg, téli napon falusi reggelire érkezünk Gyuri és Péter présházába. Kolbászt, sonkát falatoztunk, ízlelgettük a borokat: a lányok inkább a szürkebarátot, a fiúk az ásványos íű, zöld veltelinít.

Aztán az öreg terepjáróval a szőlőkordonok között zötyögünk, Gyuri a metszésről, a terület múltjáról, az esztergomi érsek itteni borairól, a Kesztlöcön vajt közel 300 pincéről mesélt és persze a boraikról, terveikről.

„Télen pattogó, ropogó tűz és a kiskályha izzó parazsa melegít a présházban, fejed felett füstölt kolbászok illatoznak. Nyáron naplemente bográccsal a szőlőben, távol a város zaja. Itt mindig leteszed a hétköznapi gondjait.”

Szivek Pince
szivekpince.hu
info@szivekpince.hu
+36 70/388-7776

Ajánlott
recept

Medvehagymás kifli

Hozzávalók: 70 dkg liszt, 2 tojás, 1 kis pohár joghurt, 1 dl olaj, csipet só, 5 dkg élesztő, 1 dl tej, 2 evőkanál cukor, medvehagyma

A felfutott élesztőből és a többi hozzávalóból, egy kis tejjel kelt tésztát dagasztok. Jól formázható, lágyabb tésztát kapok, duplájára kelesztem.

A vajkrém hozzávalói: 20 dkg vaj, 1 ek só

Egy marék medvehagyma apróra vágva. Az olvadt vajat kikeverem a sóval és a medvehagymával. A megkelt tésztát lisztezett felületre borítom és nyolc egyforma darabra vágom. Vékony kör alakúra nyújtom, megkenem vajkrémmel. Beborítom egy másik lappal és 16 cikkre vágom. Feltekerem őket, a tetejére reszelt sajtot szórok, és sütőpapíros tepsire teszem. Kelesztem 10 percre, 200 fokos előmelegített sütőbe teszem, és 10-12 percre sütöm, amíg megpirul a teteje.

Pilisi Levendula és vendégház

A romos családi örökségből mára takaros kis ház, pince és kert lett és pár dombbal odébb délnek hosszú sorokba rendezett csinos levendula ültetvény. A ház két szobájában egy nagyobb család, vagy két baráti pár fér el kényelmesen, közös konyhával, fürdőszobával és egy szép nagy kerttel.

„A levendula a sós ízek mellé is jól illeszkedik. A saláták öntetéhez jól harmonizál az ecettel és a mustárral. A kedvencem a levendulatea, békés, nyugodt estét hoz, harmonikus, kicsit fanyar, gyümölcsös ízével elkísér Álomszágba”

Ajánlott
recept

Levendulás olívaolaj

Franciás mártásokhoz, salátákhoz, endíviához, piritóshoz érdekes, újszerű ízt ad.

Hozzávalók:
3 evőkanál szárított levendulavirág
3 dl olívaolaj

Elkészítés:

A levendulavirágot szőrjük jól zárható üvegbe és öntsük fel az olívaolajjal. Napos meleg helyen érleljük egy hétig. Szűrjük le és tároljuk jól zárható üvegben.

Nyíró András őstermelő
pilisilevendula.hu
andras.nyiro@gmail.com
+36 70/375-2286

Velmovszki tanya: tejtermelés, állattenyésztés

Velmo-tanya, ahogy Ők mondják. Árnyas mélyút vezet ki a gazdasághoz, ahol sokszínű kutyacsapat, legelésző lovak és hátul a karámok között mélabúsan kérődző szarvasmarhák fogadnak. Kati néni innen indul minden reggel és Kesztlöc több tucat portájára adja be a frissen fejt tejet.

A gazdaság a közel húsz tehén tején alapul: naponta 180-200 liter tej, amelyből túró és sajtok is készülnek. Az állatokhoz 100 hektár szántó, legelő és erdő tartozik. Gyakran fogadnak csoportokat, akik bekukkanthatnak az állattartás és a tejfeldolgozás titkaiba.

Ajánlott
recept

Kétmarkos szendvics, Velmo Farm módra!

Hévíts fel egy serpenyőt! Jó tenyérynnyi méretű Velmo farm natúr házi sajt két oldalát hirtelen süsd át. Fokozhatod az élvezeteket, ha füstölttel készíted. Egy szelet házi kenyérré bőségesen pakolj idényzöldségeket, majd helyezd rá a sült sajtot és fedd be egy másik szelet kenyérral. Ezután helyezkedj el kényelmesen, zárd ki a külvilágot... Te... a Szendvics... és egy pohár jóféle Kesztlöci Cserszegi Fűszeres... egyszer csak az Ég és a Föld összeér...

Velmovszki családi gazdaság
Kati néni
Plesina dűlő
+36 70/776-1848

Erika cukrászda és cukrászüzem

A falu közepén kedves kis cukrászdát találunk, gazdag sütemény kínálattal, finom kávéval, teákkal, üdítőkkel és nyáron saját készítésű fagyaltokkal. A cukrászüzemből sokfelé eljutnak a finomságok.

A mai napig kézzel készítik a krémest. A legtöbb sütijük házas jellegű, a mézes krémes és a szilvás kifli a mostani legnagyobb kedvenc. Minden sütijükön érezni, hogy imádják, amit csinálnak. 50-60 süteményből áll a választékuk, folyamatosan változtatják a kínálatot. Helyi termékekből dolgoznak, Velmovszkiéktől veszik a túró, helyi a méz is.

Erika Cukrászda
Kara Erika és Kara József
karajozsefne@gmail.com
+36 30/310-5672

Ajánlott
recept

Káposztás batyu

Hozzávalók:

2 fej káposzta, 1 kg finomliszt, 8 dl tej
1 egész tojás, 2 tojás sárgája, 1 dl étolaj
5 dkg élesztő, 2 evőkanál cukor, só

Elkészítés:

1. A két fej káposztát lereszeljük, sózzuk, borsozzuk, megdinszteljük, piros paprikát adunk hozzá.
2. Keltészta: összegyúrjuk a hozzávalókat, előtte az élesztőt tejjel, cukorral, kis liszttel felfuttatjuk. A tésztát meggyúrjuk. Kinyújtjuk, két kis cipőcska lesz belőle.
3. Megtöltjük, félbehajtuk, megkenjük, kisütjük. Amikor kisült, még forró, olajos paprikával vékonyan bekenjük.

Erika
Cukrászda

Méz: Nemesi Lilla őstermelő

A Kétágú-hegy alatt, Nemzeti Parki területen, 30 méhcsalád él (egy családnak akár 40-50 ezer méh is lehet) és gyűjti a mézet szorgalmasan. Az innen származó méz kézműves, vegyszermentes és a sziklagyepi méz a Nemzeti Park védjegyét viseli.

Évente 5-700 kg méz (akác, hárs, sziklagyepi) kerül a fogyasztókhoz közvetlenül vagy a piacokon, kis üzleteken keresztül. Réti virágok, zsálya, kamilla, somkóró, selyemkóró, kakukkfű virága, valamint a kaptárak elé telepített levendula szolgáltatja a sokrétű ízvilágot.

Nemesi Lilla őstermelő
nemesi.lilla.kata@gmail.com
+36 70/634-4424

Vendéglátás:

Sport söröző - Kesztlőc, Esztergomi út 15.

Faház söröző - Kesztlőc, Klement utca 16.

Hangya söröző - Kesztlőc, Esztergomi út 1.

Hegy kocsma - Kesztlőc, Kossuth Lajos u. 2

Tölgyfa bisztró - Kesztlőc-Klastrompuszta, Tölgyfa u. 2.

Mónika presszó - Kesztlőc, Hrsz. 1773 Buszforduló

Szállás:

Pilisi Vendégház - Kesztlőc, Esztergomi út 105.

+36 70 3752286

Sasfészek kulcsosház a hegyen

+36 20 5916806

Kirándulások és túrák a környéken

Kesztlőc első lakói a hegyek tövében építkeztek ott, ahol dél felől is védve voltak a Plesina dombjai által.

A falu nyugati, nyitottabb része már jóval később, a 18.

századi betelepítések és a bányászat fellendülése idején épült ki.

A kirándulásokat jól meghatározza a földrajzi keret. Sétálhatunk a völgyekben, megmászhatjuk a hegyeket és gyalogolhatunk a gerinceken, a csúcok közelében, és kalandos túrákat tehetünk a 2-4 km széles Pilis túloldalán, akár át a Visegrádi-hegységbe Dobogókő vagy épp Szentlélek felé.

Kesztlőc kitűnő starthely a kirándulásokra, ahogy ebből igyekszem ízelítőt adni a következő oldalakon. Aki ennél többre, testre szabottabbra vágyik, vagy csoporttal szeretne vezetett túrát, esetleg tanácsot kér a túrák felszereléséhez, kérem, írjon és találkozzunk Kesztlőcön.

(hegyvidekiturak@gmail.com)

Amit mindig vigyünk magunkkal: víz, tartalék száraz póló és zokni, széldzseki, csoki, gyümölcs és pár darab sebtapasz, térkép és mellé egy iránytű, feltöltött telefon és mindez egy kényelmes hátizsákban. Ne felejtjük el, a hegyekben mindig hűvösebb van. Ez nyáron áldás, télen komoly meglepetést okozhat a hó, a jég és az 5-6 fokkal alacsonyabb hőmérséklet.

falusikalandturak.hu

Kirándulás a Plesinára ~4500 m

1,5-2 órás, hangulatos séta a dombokon

A falut délről dombok védik. Közülük a Plesinát szokták emlegetni az itteniek. Ezen a dombon állt egykor az Árpádkori templom, amelyre ma egy kereszt emlékeztet. Kisebb kőrsétával jutunk ide, ahonnan szép a kilátás a hegyekre és a falura. Érdeemes a sétát délutánra tervezni, ilyenkor a napfény a háttunk mögül színezi meg a házakat, a hegyek hófehér szikláit és az erdők zöldjét.

A központból (bolt, cukrászda) indulunk azon az utcán, amely a 10-es útra visz (Szent István utca) és 600 métert sétálunk rajta az utolsó házakig, amelyekhez 2-3 gyaloghíd vezet, fölöttük pedig a dombot látjuk. Sétáljunk úgy, hogy a domb és a kis erdő mindig balkézre essen és így lassanként följutunk a domb gerincére, egészen a magas fakesztingig (~800 méter). Ha innen átnézünk a hegyek felé, szép képet kapunk a falu templomáról, körülötte az ófalu házairól és kanyargós kis utcáiról, még följebb a rendezett szőlőkről. A földút továbbvisz a gerincen, hamarosan a Velmovszki tanya fölött sétálunk (izgalmas tanya látogatásra invitálnak csoportokat), a másik irányban a szépen gondozott víztárolót fogjuk látni (itt lehet piknikezni, pecázn), aztán lassan leereszkedünk a másik oldalán és a foci pályához érkezőnk, ahonnan a kis utcákon visszajutunk a központba.

Kirándulás a Palatinus-tóhoz

Dorogra ~8000 méter – akár egész napos program, különösen a fürdés utáni Strázsa-hegy meglátogatásával (plusz 4000 méter)

Kesztlöc központjából – a **kék jelzés** mentén - 3000 méternyi sétával elérjük Dorog csücskét, további 900 méter után pedig a Palatinus-tavat, ahol nyáron nyüzsgő strandéletet találunk. A tó az 50-60-as évek homokbányászatának köszönheti létét és ma egy kellemes, nagyjából 800x300 méteres üde vízfelülete a környéknek. Délnyugati partján színes és hangulatos házsort találunk. A strand területén kempingezni, csónakázni és búvárkodni is lehet (palatinus-to.hu).

Opció: A tó bejáratától ~2000 méterre, Esztergom-kertváros fölött áll a Kis-Strázsa-hegy, a Pilis északnyugati végének záródombja. Tornyáról messziről felismerhető. (233 méter). Érdekes tanösvény mutatja be a környék élővilágát és szép a kilátás is. A Palatinus-tótól a kék Mária jelzés épp oda visz.

Postás túra ~6-10 000 m, 3-5 óra sok szinttel Csak jó fizikai állapotban, bejáratott túracipőben!

Pilisszentlélek „utolsó postája” egészen az 1950-es évekig Keszthely volt. Ezen a gyalogúton járt a postás (legutoljára Bodacz István, külterületi kézbesítő).

A térképeken postás útnak nevezett ösvényt ma már a falu keleti széléről, a foci pályával szemben érjük el a **zöld +** jelzésen, épp az utolsó házak után. Itt akár az autót is letehetjük a sportpálya mellett. Az ösvény első 500 métere meredeken indul neki a domboldalnak és a rét-erdő peremen halad, majd belefut a rá merőleges **kék turistajelzésbe**, amely a falu felől halad Klastrompusztára (innen még 2500 méter, jobbra). Mi most balra fordulunk és pár száz méteren keresztül a két jelzés közös útján haladunk, majd jobbra nekivágunk a hegynek a **zöld +** nyomán (a leágazást a hegyfelőli oldalon, tőlünk jó 20-30 méterre, a fákra és kövekre festett jelzés mutatja). A cserjésbe érve két sírt és keresztet fogunk látni, aztán az ösvény egyre meredekebb és csúszósabb lesz a sok kis kavicsból. Időnként érdemes megállni, levegőt venni és visszanezve gyönyörködni. Ahová nemsokára fölérünk az egy kisebb törés a környező csúcok között és ösvényünk keskeny hasadékban vezet föl egészen a gerincig, ahol aztán belesétálunk a **zöld jelzésbe**. Ha kifújtuk magunkat érezni fogjuk, hogy a hőmérséklet legalább 3-5 fokkal hűvösebb, mint lent a völgyben, szóval ősztől-tavaszig érdemes ilyenkor fölkapni a sapkát, összehúzni a cipzárat. Pár métert megyünk csak jobbra, aztán átváltunk a **zöld +** enyhé emelkedős, kényelmes vonalára, balra.

5-600 méter után egy szép nagy völgyfa jelzi a közeli elágazást, ahol balra fordulunk és rögvest elérjük a Sasfészket (kémekek nélkül) és a turistaházat.

A ház mögül, vagy a teraszról – tiszta időben – látszik a Duna, az esztergomi Bazilika kupolája és a távoli hegyek is. A kulcsosházat nemrégén újíttatták föl, tizenketten kényelmesen elférnek benne – ideális megaludni egy többnapos túra közepén.

(elérhetőség: 06-20-591-6806, dese.pilis@gmail.com).

Opció: Aki itt a félútnál úgy érzi, hogy túlságosan hamar érne vissza Keszthelyre, azoknak ajánlom a Teljes Postás túrát, amely a zöld + mentén lemegy a Pilit és Visegrádi-hegységet elválasztó völgybe, majd Pilisszentlélekre, ahogy a postás is tette régen. A kitérő oda-vissza 4000 méter, elég sok szinttel. Cserében megismerhetünk egy másik szláv, és szintén völgyekben bújó, kedves kis falut.

A Sasfészkekből másik úton is visszamehetünk Keszthelyre – ezt kalandos kedvűeknek ajánlom. A háztól balra kis táblát és **sárga □** jelzést találunk, amelyen – nagyon meredek, csúszós ösvényen – hamar leérünk a völgybe és pár kis kanyar után egy lapos kis területen balra találunk egy szélesebb földutat. Ezen a jelzés nélküli úton – végig enyhén fölfelé – jó 10 perc alatt fölérünk ahhoz az elágazáshoz, ahonnan a **zöld +** (jobbra) elvezet a hegyperemi sziklákhöz (Kétágú-hegy), aztán a meredek ösvényen lefelé a falu szélére.

Amikor már a kocsiban ülve gurulunk vissza a faluba, ne hagyjuk ki a hegyfelőli oldal kis pincéinek, présházainak megkukucskálását, akár úgy is, hogy a Dózsa György úton fölkanyarodunk és a pincesorok mellett elhaladva, a falu és a szőlők között megkerüljük a falut és a másik végétől az Esztergomi utcán gurulunk vissza a központba.

A Kétágú-hegyre ~5000 m, 2 óra

Látványos kirándulás a végén szintekkel

A falu mögött magasodó hegy pár Kesztlőc jelképe, jó 2000 méter hosszan keretezi a falu határát. A középső törés mentén turistautak haladnak a hegyekbe. Aki régi térképpel indul neki, meg fog lepődni, mert a kék jelzés nyomvonala alaposan megváltozott, pár száz méterrel keletebbre halad a régihez képest.

Kesztlőc templomához és temetőjéhez könnyen eltalálunk, hisz a tornya messzire látszik. A falu központjától, a Szabadság tértől kelet felé indulunk, és nemsokára meglátjuk a templomhoz vezető kis utcát. Ha átsétálunk a temetőn, a felső végétől 100 méterre már a falu fölötti keskeny aszfaltos útra érünk. Ebből ágaznak ki a szőlőkbe, tanyákra vivő bekötő utak. Épp ahol kiérünk, a túloldalon fogjuk látni Szent Orbán szobrát, aki a szőlők és a borászok védőszentje. Balra fordulunk és a **kék jelzést** keressük, amelyen aztán följutunk a hegy lábához. Vele halad a **zöld is**, aztán 2-300 méter után szétválnak. A **kék** délkeleti irányban a falu fölött Klastrompusztára megy, a **zöld** pedig nekivág a Kétágú-hegynek és kalandos, szép úton jut föl a sziklákhöz és aztán a hegyek gerincére. Érdeemes addig menni, ameddig jól esik az emelkedő és ahol már a látvány is garantált. Visszafelé kövessük végig a kék jelzést, és akkor a falu nyugati, Dorog felőli végén bukkanunk ki.

Túra erős szintekkel a Pilis tetejére a Boldog Özséb kilátóhoz - 756 m

Klastrompusztáról ~16 000 m, 5-6 óra, Kesztlőcről 22 000 m – ez már egy igazi egész napos túra, legalább 7-8 óra, ezt csak gyakorlott turistáknak ajánlom.

Klastrompusztáig sétálhatunk a keskeny kis úton, egészen a Pálos romokig (itt kutat is találunk), aztán csendes, szintmentes földút (tábla jelzi) visz át Pilisszántó fölé. Itt megnézhetjük a felhagyott kőbányát és a Boldogasszony kápolnát, ahová sok zarándok is érkezik. Mielőtt kiérnénk az országútra, meredek ösvény visz föl balra (**sárga Mária m jelzés**) és pár száz méter után egy kastélyhoz érkezünk, a tábla szerint zarándokszállás.

Utunk jobbról kerüli az épületet és egyenesen emelkedve 4-500 méter után betorkollik a **zöld jelzésbe** az erdő szélén. Innentől ezt követjük: szerpentines, panoráma út, amely – amikor már azt hisszük, sosem lesz vége – kiér egy nagy rétre, ahonnan a kilátóhoz **zöld ▲** vezet. A Boldog Özséb kilátót nemrégén újítták föl, az egykori katonai állomás tornyát alakítva át. Fenséges a látvány minden irányban. Lent padok, asztalok, bicajtárolók, tájékoztató táblák. Kicsivel odébb síklőernyősök rajthelye. A kilátó mindig látogatható.

A rétig ugyanott megyünk (**zöld ▲**), de itt a **zöld csíkon** most jobbra fordulunk, és kellemes, alig szintes ösvényen sétálunk 30-40 percet, majd egy erős lefelé után érkezünk a Pilis-nyereg kellemes megállójához. Klastrompusztára válasszuk a **sárga jelzést** és gyönyörű vízmosságok vezetnek majd az utunkat.

Bicajosoknak

Kesztlőcről bicajjal két főirányban lehet és érdemes elindulni:

- délkeletnek a hegyek tövében Klastrompuszta felé öreg aszfalton, onnan tovább erdei földutakon Pilisszántó vagy a hegyek belseje felé.

- északnyugatnak Dorogra és akkor mindjárt a Dunához érünk, vagy jobbra tartva Esztergom felé. Esztergom kertvárosában keletnek fordulhatunk a Dobogókői úton a hegyekbe, esetleg mehetünk tovább a Duna mentén Dömösre, Visegrádra.

Van egy harmadik lehetőség is Dorogtól: átkelünk a 10-es országúton és hosszabb túrákra indulhatunk a Gete, Gerecse, Vértes irányába.

Piliskerülő bringakör ~46 km, helyenként komoly szintes szakaszokkal – pihenőkkel, nézelődve inkább 5 óra (az opciós kitérővel ~74 km haladó bringatúra, legalább 7 óra)

Kesztlőc főutcáján több helyen is megtaláljuk a irányt és távolságot mutató bicajos-táblákat. A **kék bringa** jelen megyünk keletnek Klastrompusztára és aztán földúton Pilisszántó fölé. Innen országúton Pilisszentkeresztre a Szántói-nyergen át, ami nevéhez híven kicsit megizzaszt, viszont a nyereg túlsó felétől szinte végig gurulunk az elágazásig: jobbra Pomáz,

balra – fölfelé – Dobogókő, illetve Esztergom, mi ezt választjuk. Három kilométer kitérő emelkedőre számítsunk, amikor aztán elérjük a Két bükkfa-nyereg alatti kanyart, parkolót és elágazást. Sokan itt vesznek nagy levegőt és Dobogókőig keményen beleállnak a pedálokba.

Mi balra kanyarodunk és fékezős gurulásba kezdünk a balról magasodó pilisi mészkőhegyek és az átellenes Visegrádi-hegység szürke andezitjei között. Pilisszentlélekre mindenképpen tekerjünk be: ez egy 1500 méteres kitérővel jár. Kedves hangulatú, csöndes zsákutca falu, határában a Pálósok kolostorának romjai.

Opció a romoktól: akinek ideje és ereje engedi, tegyen egy kitérőt a Dunához: a keskeny aszfaltúton föl a sorompóig, ott pedig az alsó aszfaltos erdészúton (balra aztán jobbra) nyolc kilométeres mesebeli, varázslatos suhanás Pilismarótig. A faluban balra fordulunk a 11-es úton és így jutunk el Esztergomba és onnan a kertvároson át Kesztlőcre.

Pilisszentlélekről vissza az országútra és gurulunk tovább Esztergom felé, majd a sík részen az első nagyobb elágazásnál balra (111-es út) és aztán még egyszer balra (117-es út) a táblák szerint Kesztlőc felé és a falu nyugati határában kétszer balra kanyarodva elérjük az Esztergomi utcát, ami aztán a központba visz.

Bicajjal nyugatnak: a Nagy-Gete és Péliföldszentkereszt ~45 km, tempótól és nézelődéstől függően 4-5 óra

Keszötlctől nyugatra folytatódik a Dunántúli-középhegység, legközelebb az „egyhegynyi” Gete álldogál (455 méter), pár kilométerrel odébb a jóval kiterjedtebb Gerecse, tőle délre pedig a Vértes folytatja a sort.

Keszötlcön haladjunk a **kék jelzésen** (a bicajos jel bizonytalan), amelyen 3000 méter múlva beérünk Dorogra. Innen már országúton kell mennünk, keressük meg a 10-es főutat, ezen tekerünk a Duna irányába és aztán erről kanyarodunk le balra Tokodra és Tokodon túl a Nagysáp és Bajna felé haladó útról ágazik majd le a bekötőút Péliföldszentkeresztre. Ősi

zarándokhely, mely a 633 méter magas Gerecse nyúlványa és a 374 m magas Öregkő hegy lábánál fekszik. Kedves, békés hely, ahol templom, kolostor, erdőszéli forrás, öreg temető várja az erre járókat. A Szalézi rend tulajdona.

Bicajjal a Táti szigetekhez ~30 km, fürdéssel 4-5 óra

Dorogon keresztül jutunk ki a Dunához Tát községnél. Végigmegyünk a 10-es főúton egészen a Duna menti forgalmas elágazásig és a túlsó oldalon bemegyünk a vízparti kis utcán a temető alatt. (itt már amúgy bicajút vezet a főút mentén) Addig tekerünk, amíg jobbról töltést látunk a fák között és általában pecázókat. Normál időben a töltésen át lehet sétálni, esős időszakban, illetve a hegyek tavaszi hóolvadásakor gyakori, hogy csak gumicsizmában vagy épp abban sem jutunk át a szigetre. A sziget vadregényes és érdekes, a gyerekekkel többször jártunk itt és barangoltunk a fák között, húst süttünk vagy épp csigákat gyűjtöttünk a sziget túloldalán, ahonnan átlátni Szlovákiába. Sok helyütt öreg ladikok parkolnak, a folyó felőli oldalon kavicsos fövenyeket találunk, ahol nagyokat lehet úszni és pihenni.

Opció: Visszafelé érdemes eltekerni az országút mentén a szigetek túlsó végéhez és megnézni a kamionok kompikikötőjét, mellette az öreg szénrakodó tornyot. Így hazafelé kb. 8000 métert kerülünk.

Historikus Pálos túra kolostorokkal és barlangokkal

8500 méter, kiadós szintekkel. Legalább 4 óra, hogy gyönyörködjünk is.

A Pálosok rendje az egyetlen magyar alapítású férfi rend. Templomainak és kolostorainak emlékei és romjai sokfelé megtalálhatóak, például a Bükkben és a Balaton-felvidéken is. A hagyomány szerint Klastrompusztán találjuk meg legősibb kolostorukat és tőle nem messze az egykori remeték barlangjait.

Kesztölcéről Klastrompuszta 3 perc autóval, ahol parkoló, padok és kút is vár bennünket a kolostor romjai mellett. A romokat alacsony kerítés veszi körbe, de kis kapuja mindig nyitva áll. Ha körbesétáltunk és zsákba, zsebbe tettük a térképet, szendvicset, pénzt és vizet, induljunk neki.

A romoktól balra, széles földút indul enyhe emelkedővel, rajta a **piros Ω** jelzés. Ezt követjük 5-600 méteren keresztül: az elején mély árkok mentén, amelyeket az erős esőzések után lezúduló víz mos ki, aztán belefutunk a normál **piros jelzésbe**: a Vörös útba, amely a barlangi látogatásunk után elvisz majd bennünket a Pilis-nyereghez, de most még csak keresztezzük és 200 méteres emelkedőn jutunk föl a Csévi-szirtek lábához, a híres Leány- és Leány-barlangokhoz*

*: a karsztos mészkőből felépülő Pilisben a víz számos üreget, barlangot, járatot oldott ki az évmilliók alatt, amelyek sok száz méternyi összefüggő barlangrendszer alkotnak. Kedvező méretei és fekvése miatt már az őskorban is lakták és a legenda szerint itt éltek azok a remeték, akiket Özséb kanonok fogott össze az ország más régióiban élő remetékkel.

Csúszós, köves szerpentinén jutunk föl a tágas bejáratú Leány-barlanghoz, ahonnan – szép időben – jól látszik a völgy, a környező Gete, Gerecse hegyek és a Duna is. Nem sokkal följebb találjuk a Leány-barlangot. Visszatérünk a **piros jelzéshez**, jobbra fordulunk és nekivágunk a 2000 méternyi, alapos szintekkel csipkézett útnak a Pilis nyeregig, ahol árnyas pihenőhelyet találunk.

Innen Pilisszentlélekre megyünk tovább, a Pálosok egyik leg szebb fekvésű kolostorának romjaihoz. Útközben forrást is találunk. A Pilis-nyeret 6-700 méter magas hegyek veszik körbe. Ha északnak továbbmegyünk a **piros**on, 600 méter múlva az országutat keresztezzük (Pomáz – Esztergom) és szép lassan leereszkedünk Pilisszentlélekre. A romokat és a csodálatos panorámát a falun túl, a dombon találjuk.

Amikor visszaérünk a háborús emlékműhöz, keressük meg a **sárga jelzést**, ami szintén a parkolóhoz visz le Klastrompusztára, de más hangulatú úton: vízmosságokban, sziklák mentén. Félút táján láthatunk majd egy öreg menedék-kunyhót is, amit az itteniek Kapisztrán kunyhónak neveznek.

Látványosságok és érdekességek a környéken

Az eddig leírt túrák is sokfelé elvezették az érdeklődőket akár gyalog vagy épp bicajjal.

Az évszaktól és az időjárástól is függ, hogy milyen programokat lehet és érdemes felkeresni Kesztlőc környékén. Nyáron a hűvös vizek vonzóak leginkább, ehhez kitűnő lehetőség a közeli (9 km) Duna, vagy a még közelebbi Palatinus-tó (4 km). De az árnyas erdők, patak völgyek és a barlangok is vonzó célpontok lehetnek az erős napsütésben, nem beszélve a pincék hűvösében megejtett borkóstolásokról.

A szép őszi és tavaszi napok egyértelműen a séták, kirándulások, bicajozások időszakai, míg a tél nehezebb eset: hisz a hófehér, napfényes természet vonzó, de a sáros, rövid napok nem motiválnak a kimozdulásra.

Kesztlőc környéke sokszínű: a Dunán hajókra ülhetünk, kenut bérelhetünk vagy épp motorcsónakkal is bejárhatjuk a vadregényes szigetvilágot. A hegyekben várakat és más romokat látogathatunk, a természet sokféle formáját csodálhatjuk. És aztán neves történelmi városokba is elmehetünk: Esztergom és Visegrád a honfoglalás óta fontos településeink voltak.

Kesztlőc határából – autóval – pár perc alatt Esztergomban vagyunk (~11 km). A sokak által ismert Vármúzeum és a Bazilika bejárása mellett kicsiknek-nagyoknak különösen javasolom a Dunamúzeumot (dunamuzeum.hu), ahol látványos eszközökkel, interaktív módon, játékosan mutatják be a víz hasznosítását és a Duna múltját. Nyáron az öreg strand is kellemes kikapcsolódást biztosít, de ugyancsak érdekes program átsétálni a Mária Valéria hídon Szlovákiába és megnézni Párkány/Štúrovo belvárosát, amihez hozzá tartozik egy korsó sör is.

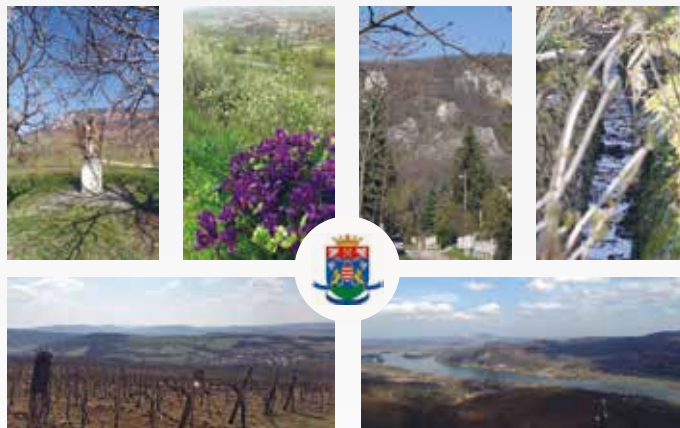
Duna – Garam – Ipoly: A Garam folyó Párkány mellett, az Ipoly pedig Szob határában folyik bele a Dunába. Szép kirándulás megnézni a torkolataikat és a köztük magasodó Kovácspataki-hegyeket (szlovákul Burda).

Kompok, révek: Az esztergomi híd után már csak komppal juthatunk át a bal partra. Több közülük csak tavasztól-őszig üzemel, érdemes megnézni a menetrendeket (dunakanyar.hu). Pilismarótnál, Dömösnél, Visegrádnál találjuk a legközelebbi átkelőket, a gyerekek nagyon szofták élvezni, pláne egy fagyival a kézben.

Tartalomjegyzék

- 2-3. oldal A régió térképe
- 6. oldal A környék története
- 7. oldal Hagyományok, szakmák
- 8-9. oldal Nagy faluséta
- 10-11. oldal Természeti környezet
- 12. oldal Futónap Kesztlőcön
- 13-18. oldal Helyi ízek
- 19-31. oldal Kirándulások Kesztlőc körül
- 32-33. oldal Távolabbi célpontok

További információk a faluról: KESZTOLC.HU

Hasznos telefonszámok:

Veszély esetén hívja a 112-t!

Önkéntes tűzoltók: 06/30-290-3792

Rendőrség körzeti megbízott: 06/30-620-4120

**Dr. Bogdán Levente állatorvos:
2517 Kesztlőc, Szent István u. 14. 06/30-317-0299**

**Molnár István mezőőr: 06/30-901-6313
Hívja, ha a határban rendellenességet észlel!**

